PARP
Grupa PFR

Bilans Kapitału Ludzkiego

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI W KRAKOWIE

Metodologia badania

Bilans Kapitału Ludzkiego

2024-2029

Metodologia badania
Bilans Kapitału Ludzkiego 2024-2029

Autorzy Raportu:
Grzegorz Humenny
Magdalena Jelonek
Szymon Czarnik
Marcin Kocór
Barbara Worek

Wzór cytowania raportu: Humenny, G., Jelonek, M., Czarnik, S., Kocór, M., & Worek, B. (2026). Metodologia badania Bilans Kapitału Ludzkiego 2024–2029. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Uniwersytet Jagielloński; www.parp.gov.pl.

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
© Copyright by Uniwersytet Jagielloński

ISBN: 978-83-7633-534-6

Publikacja dostępna również na stronie internetowej
www.parp.gov.pl

Wersja elektroniczna

Warszawa 2026

Opracowanie graficzno-techniczne:
www.ccpg.com.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
PARP Grupa PFR
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

Informacje o projekcie 4

Organizacja raportu 6

Badanie pracodawców 7
- Podstawowe założenia 7
- Kluczowe tematy 8
- Populacja 9
- Operat 10
- Dobór próby 10
- Wagi 13

Badanie osób dorosłych 16
- Podstawowe założenia 16
- Kluczowe tematy 16
- Populacja 18
- Operat 18
- Dobór próby 19
- Wagi 21

Badania instytucji i firm świadczących usługi rozwojowe – SSR 24
- Podstawowe założenia 24
- Kluczowe tematy 25
- Populacja 26
- Operat 27
- Dobór próby 27
- Wagi 29

Badanie studentów kończących studia 31
- Podstawowe założenia 31
- Kluczowe tematy 31
- Populacja 33
- Operat 33
- Dobór próby 34
- Wagi 35

Bibliografia 36

Informacje o projekcie

Bilans Kapitału Ludzkiego realizowany jest przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego od 2010 r. Głównym celem BKL jest diagnozowanie i monitorowanie zasobów kapitału ludzkiego istniejących na polskim rynku pracy oraz czynników odpowiadających za ich rozwój.

Obecna trzecia edycja badań BKL (2024–2029) jest kontynuacją pierwszej i drugiej edycji badań prowadzonych w latach 2010–2015 oraz 2016–2023.

Pierwotna inicjatywa powołania projektu wynikała z rosnącego zapotrzebowania ośrodków administracji centralnej i lokalnej na szeroki zakres informacji dotyczących zasobów kapitału ludzkiego dostępnych na polskim rynku pracy. Realizując ten cel, w ramach pierwszej i drugiej edycji badań zebrano szereg cennych danych na temat m.in. zapotrzebowania pracodawców na określonych pracowników, sposobów rekrutacji, wymagań kompetencyjnych stawianych kandydatom, rozwoju pracowników, poziomu kompetencji posiadanych przez polskich pracowników, jak również bezrobotnych, osób nieaktywnych, uczniów i studentów, działań rozwojowych podejmowanych przez Polaków, oferowanych przez instytucje i firmy świadczące usługi rozwojowe.

Informacje te były wielokrotnie wykorzystywane przez instytucje międzynarodowe (Komisję Europejską, CEDEFOP), centralne (np. Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, NCBR), lokalne (Wojewódzkie Urzędy Pracy i Urzędy Marszałkowskie) oraz uczelnie.

Opracowane wskaźniki monitorujące rynek pracy stały się swojego rodzaju standardem. Druga edycja badań pokazała także, jak wiele czynników (np. COVID-19, wojna na Ukrainie, gwałtowny rozwój AI) trudno przewidzieć na etapie planowania długofalowych badań. To wszystko spowodowało konieczność kontynuowania badań w zmodyfikowanej formie, umożliwiającej jeszcze lepszy pomiar zjawisk związanych z rynkiem pracy i zmianami jakim on podlega, a także większą elastyczność w projektowaniu badań dopasowanych do bieżących, często trudnych do przewidzenia kwestii ważnych dla rynku pracy w Polsce.

W związku z tym w trzeciej edycji badań (realizowanych w latach 2024–2029) przewidziano pogłębienie niektórych wskaźników, modyfikację pomiaru kompetencji oraz dodanie nowych wątków, ważnych dla zrozumienia procesów zachodzących na rynku pracy. Kontynuowane są badania przekrojowe (osoby dorosłe, pracodawcy, instytucje i firmy świadczące usługi rozwojowe – SSR). Nowym elementem są badania tematyczne.

W niniejszym opracowaniu opisujemy metodologię badań przekrojowych oraz badań tematycznych studentów i absolwentów[1] . Metodologia pozostałych badań tematycznych prezentowana jest każdorazowo w raportach z poszczególnych badań.

W tabeli 1 przedstawiono poszczególne moduły badań w ujęciu czasowym.

Tabela 1. Terminy realizacji poszczególnych fal badań realizowanych w ramach BKL3.0

Moduł	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Pracodawcy		X		X		X
Osoby dorosłe		X		X		X
SSR	X		X		X	
Studenci			X			
Absolwenci					X	

[1] Badanie absolwentów zaplanowane jest na 2028 r. Metodologia tego badania zostanie opracowana i opisana w niniejszym raporcie w stosownym czasie.

Organizacja raportu

W raporcie opisano szczegółowo założenia metodologiczne oraz realizację badania Bilans Kapitału Ludzkiego 2024–2029 w czterech modułach:

1. Badania pracodawców.
2. Badania osób dorosłych.
3. Badania instytucji i firm świadczących usługi rozwojowe – SSR.
4. Badanie studentów.

Opis każdego modułu składa się z następujących elementów:

- **Podstawowe założenia** – opis koncepcji badania.
- **Kluczowe tematy** – opis głównych zagadnień poruszanych w badaniu wraz z przywołaniem najważniejszych kwestii związanych z pomiarem określonych zjawisk oraz zmiennymi w bazie, które ich dotyczą.
- **Populacja** – opis badanej populacji, której dotyczą wnioski z badań.
- **Operat** – opis źródła danych, z którego wylosowano podmioty do badania.
- **Dobór próby** – ogólny opis koncepcji doboru próby.
- **Wagi** – opis wag analitycznych oraz warunków ich zastosowania.

Na końcu opisu każdego modułu znajduje się tabelaryczne podsumowanie realizacji kolejnych fal.

Kwestionariusze zastosowane w badaniach terenowych są dostępne na stronie internetowej projektu (bkl.parp.gov.pl). Zgodnie z koncepcją, po przeprowadzeniu badań terenowych w każdym kolejnym roku niniejszy raport zostanie uzupełniony o część podsumowującą ich realizację.

Badania pracodawców

Podstawowe założenia

Badanie pracodawców zostało zrealizowane w 2025 r. na próbie przekrojowej (N = 4012; przy zakładanym minimum N = 4000) z nadreprezentacją małych, średnich i dużych podmiotów.

Nadrzędnym celem badania było zdiagnozowanie i monitorowanie zasobów kapitału ludzkiego istniejących na polskim rynku pracy oraz czynników odpowiadających za ich rozwój. Cel ten był realizowany przez cele szczegółowe badania pracodawców, tj.:

- określenie zapotrzebowania na pracowników,
- określenie zapotrzebowania na kompetencje,
- określenie strategii zarządzania kapitałem ludzkim.

Badanie jest pierwszym z serii zaplanowanych trzech fal realizowanych w odstępach dwuletnich (w latach 2025, 2027 i 2029).

Różnice względem metodologii drugiej edycji badania (BKL 2.0) zrealizowanego w latach 2016–2023: w BKL 2.0 zakładano odrębne panele małych, średnich i dużych przedsiębiorstw oraz próbę przekrojową. W BKL 3.0 nacisk przesunięto na reprezentatywną próbę przekrojową z nadreprezentacją podmiotów małych, średnich i dużych.

Kluczowe tematy

Tabela 2. Wybrane zmienne dot. struktury bazy, umożliwiające porównania z poprzednimi edycjami BKL i zapożyczone z innych badań

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Reakcje firm/instytucji na zmiany w otoczeniu	Identyfikacja tego, jak firmy reagują na główne trendy rynkowe (automatyzacja i robotyzacja, wykorzystanie sztucznej inteligencji, cyfryzacja procesów i danych, osiąganie celów środowiskowych i klimatycznych, dbanie o pracowników, ich jakość życia, zaangażowanie i lojalność, dostosowanie się do zmian demograficznych). Reakcja ta diagnozowana jest poprzez wpływ na działania firmy, wymagania kompetencyjne i rozwój kompetencji, trudności rekrutacyjne. W oparciu o odpowiedzi na pytanie O8, opracowano indeks gotowości na zmiany.	O1 do O8
Automatyzacja i wykorzystanie AI w firmach/instytucjach		A1 do A5
Raportowanie ESG		ES0 do ES4
Zapotrzebowanie na pracowników	Pytanie o poszukiwanie pracowników obecnie lub w przyszłości (kolejne 6 miesięcy).	P1 i PP1
Sposoby poszukiwania pracowników	Wskazanie wszystkich sposobów jakimi poszukiwani są pracownicy.	P2
Struktura zapotrzebowania na pracowników	Pytanie zadawane tylko firmom i instytucjom poszukującym pracowników. Do wskazania stanowisk/zawodów, w jakich poszukiwani są pracownicy, wykorzystywana jest najbardziej aktualna wersja Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.	P3
Wymagania ogólne wobec kandydatów	Wymagania pracodawców dotyczące posiadania przez kandydatów do pracy na poszukiwanym stanowisku (pytania dotyczą jednego stanowiska – jeśli firma poszukuje na kilka stanowisk, losowane jest jedno z nich): • przygotowania, • wykształcenia, • doświadczenia. Preferencji co do: • płci, • wieku, • narodowości. Forma zatrudnienia na tym stanowisku.	P6 do P12 P5
Wymagania kompetencyjne	Pytania o wymagania w zakresie 27 kategorii kompetencji ogólnych oraz trudności pozyskania osób posiadających takie kompetencje. W tej edycji badania wykorzystano nową autorską klasyfikację kompetencji.	Pytania K i KT

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Trudności rekrutacyjne	Pytania dotyczące problemów ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Poza tym przy okazji pytań dotyczących wymagań na wylosowanym stanowisku zadawane są pytania o trudności rekrutacyjne na tym konkretnym stanowisku.	T1 PT1 do PT3
Praktyki zatrudnieniowe w zakresie różnorodności	Pytania o zatrudnianie przez firmy/instytucje osób ze specjalnych kategorii: z niepełnosprawnościami czy cudzoziemców (ze wskazaniem kraju pochodzenia i oszacowaniem zmiany liczby zatrudnionych) oraz pytanie o odsetek kobiet zatrudnionych na różnych poziomach stanowisk (zarząd firmy, kadra menadżerska, w całej firmie).	S2 do S7
Rotacja pracowników	Pytanie o odsetek pracowników, którzy podlegają rotacji w stosunku do ogółu zatrudnionych osób.	S8
Wskaźnik optymizmu zatrudnieniowego/gospodarczego	Określenie zmiany zatrudnienia w kolejnych 12 miesiącach.	S9
Planowanie strategiczne	Posiadanie planu działań wykraczającego ponad perspektywę 3 miesięcy.	Z1
Atuty i mocne strony firm/instytucji	Wskazanie na główne atuty i mocne strony firmy/instytucji, dzięki którym udaje się zdobywać i utrzymywać klientów oraz konkurować na rynku.	Z2 i Z3
Działania na rzecz zapewnienia dobrostanu pracowników	Podejmowane przez firmy/instytucje działania wpływające na równowagę pracy i życia prywatnego oraz dobrostan.	Z4
Rozwój pracowników w firmach (działania rozwojowe)	Podejmowane działania rozwojowe i powody braku działalności rozwojowej.	R1-R11
Działalność innowacyjna firm	Podejmowanie działań innowacyjnych i B+R oraz ich wpływ na osiąganie zysków przez firmy	I1-I9

Populacja

Podobnie jak w pierwszych edycjach badania zrealizowanych w latach 2010–2022, badanie pracodawców obejmuje podmioty gospodarcze, które zatrudniają co najmniej jednego pracownika. Ze względu na przedmiot badania, jakim jest kapitał ludzki, z operatu wyłączone zostały:

1. Jednostki lokalne – wszelkiego rodzaju oddziały lub filie miejscowe podmiotów. W operacie będą znajdować się tylko „jednostki matki", oznacza to, że każdy podmiot unikalnie identyfikował będzie numer REGON.
2. Podmioty z działu 94 – działalność organizacji członkowskich według PKD 2025.

3. Podmioty z sekcji (zgodnie z klasyfikacją PKD 2025):
   - A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
   - P – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
   - U – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
   - V – organizacje i zespoły eksterytorialne.
4. Podmioty, dla których szczególna forma prawna to:
   - 148 – fundacje;
   - 50 – Kościół Katolicki;
   - 51 – inne kościoły i związki wyznaniowe;
   - 155 – stowarzyszenia;
   - 60 – organizacje społeczne oddzielnie niewymienione;
   - 70 – partie polityczne;
   - 172 – związki zawodowe;
   - 133 – związki zawodowe rolników indywidualnych
   - 174– związki pracodawców;
   - 76 – samorządy gospodarcze i zawodowe niewpisane do KRS;
   - 85 – wspólnoty mieszkaniowe;
   - 145 – związki rolniczych zrzeszeń branżowych.
5. Podmioty samozatrudnione.
6. Podmioty, dla których w operacie niedostępne są dane teleadresowe niezbędne do przeprowadzenia badania.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: definicja populacji pozostaje zasadniczo ciągła: w obu ujęciach badanie dotyczy podmiotów zatrudniających co najmniej jednego pracownika i wyłącza z operatu określone sekcje PKD, wybrane formy prawne, jednostki lokalne oraz samozatrudnionych. Najważniejsza zmiana polega na dostosowaniu opisu do realiów BKL 3.0, w tym do równoległego funkcjonowania klasyfikacji PKD 2007 i PKD 2025.

Operat

Operatem zastosowanym w badaniu pracodawców była Polska Baza Firm BISNODE. Jest ona sprzężona z danymi REGON, tj. zawiera podmioty z bazy REGON, ale jednocześnie podlega aktualizacji.

Dobór próby

Zgodnie z założeniami, badanie pracodawców zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie podmiotów gospodarczych. Z operatu zostali wyłączeni samozatrudnieni oraz niektóre grupy podmiotów, tj. jednostki lokalne, podmioty z działu 94, podmioty z sekcji: A, P, U, V, podmioty o szczególnej formie prawnej, np.: fundacje; kościoły, stowarzyszenia czy partie polityczne.

Przy losowaniu próby zastosowano warstwowanie nieproporcjonalne pod względem klasy wielkości podmiotu:

- mikroprzedsiębiorstwo (2–9 pracujących),
- małe (10–49 pracujących),
- średnie (50–249 pracujących),
- duże (250 lub więcej pracujących).

Dodatkowo zastosowano warstwowanie ze względu na grupy sekcji PKD, które były reprezentowane w próbie równolicznie:

- Przemysł i górnictwo (PKD 2007/PKD 2025: sekcje B, C, D, E),
- Budownictwo i transport (PKD 2007/PKD 2025: sekcje F, H),
- Handel, zakwaterowanie, gastronomia, usługi wspierające (PKD 2007: sekcje G, I, N, PKD 2025: sekcje G, I, O),
- Usługi specjalistyczne (PKD 2007: sekcje J, K, L, M, R, S, PKD 2025: sekcje J, K, L, M, N, S, T),
- Edukacja (PKD 2007: sekcja P, PKD 2025: sekcja Q),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (PKD 2007: sekcja Q, PKD 2025: sekcja R).

Przyjęto, że ogólny **wskaźnik realizacji próby netto** powinien wynosić 35%, przy czym w żadnej warstwie wyróżnionej ze względu na wielkość podmiotu i sekcję PKD nie mógł być niższy niż 25%.

Wskaźnik realizacji netto został obliczony zgodnie ze wzorem:

$$r_{netto} = \frac{z}{z + n + \sum o_i}$$

gdzie:

r_{netto} – wskaźnik realizacji netto,

z – liczba wywiadów zrealizowanych (w przypadku wywiadów kontrolowanych po realizacji, jedynie wywiady przyjęte),

n – liczba podmiotów w próbie nieuruchomionej.

Na o_i składają się:
o_1 – liczba wywiadów odrzuconych po kontroli,
o_2 – liczba odmów udziału w badaniu,
o_3 – liczba umówień (bez realizacji),
o_4 – liczba sytuacji, w których nie było możliwości kontaktu ze względu na zajęty numer (CATI),
o_5 – liczba rozmów przerwanych w trakcie,
o_6 – liczba częściowo wypełnionych ankiet (CAWI),
o_7 – liczba podmiotów, w których nikt się nie zgłasza / zgłasza się poczta głosowa, lecz nie zostały uznane za błąd operatu (mniej niż 5 prób kontaktu o różnych porach w różne dni) (CATI),
o_8 – liczba podmiotów, w których zgłasza się automatyczna sekretarka (CATI),
o_9 – liczba podmiotów, w których respondent był nieobecny.

Elementy wyłączone z mianownika (błąd operatu):
b_1 — firma nie spełnia kryteriów badania (na podstawie CAPI/CAPI online, CATI, CAWI),
b_2 – błędny numer / brak numeru telefonu CATI i jednocześnie błędny adres / brak adresu email CAWI i jednocześnie błędny adres (CAPI/ CAPI online),
b_3 – zgłasza się inna firma spoza próby / pod tym adresem znajduje się inna firma,
b_4 – firma nie istnieje / w likwidacji (na podstawie CAPI/ CAPI online, CATI, CAWI),
b_5 – podmioty, w których nikt się nie zgłasza / zgłasza się poczta głosowa, gdy liczba wykonanych prób kontaktów w różnych porach dnia i tygodnia wynosi pięć lub więcej (na podstawie CAPI/ CAPI online, CATI).

W każdym z wylosowanych podmiotów osobą badaną udzielającą odpowiedzi jest osoba najlepiej zorientowana w kwestiach zatrudnienia, wymaganych umiejętności, rozwijania umiejętności pracowników (szkoleń). W zależności od wielkości i struktury podmiotów osobą kontaktową może być ktoś inny.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: w BKL 2.0 opis doboru próby zawierał oddzielne reguły dla komponentu panelowego i przekrojowego.
W BKL 3.0 konstrukcja doboru próby została uproszczona i podporządkowana trzem falom badań przekrojowych, które przeprowadzone zostaną w trzeciej edycji badania. Jednocześnie zwiększono szczegółowość klasy wielkości podmiotów – zamiast trzech klas w BKL 3.0 zastosowano cztery klasy (mikro, małe, średnie, duże) oraz zaktualizowano opis grup PKD

o odniesienia do klasyfikacji PKD 2025. Dodano wymaganie o minimalnym wskaźniku realizacji netto w warstwach.

Wagi

Aby możliwa była analiza danych, skonstruowano sześć rodzajów wag. Wagi zostały przygotowane dla wywiadów ostatecznie zaakceptowanych po kontrolach i nie uwzględniają wywiadów zrealizowanych w ramach pilotażu.

Cztery wagi odzwierciedlają strukturę podmiotów w populacji:

- **dweight_smpl** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji ze względu na zmienne warstwujące zastosowane na etapie doboru próby, tj. 4 klasy wielkości podmiotu i 6 grup sekcji PKD. Waga nie przycinana – nawet jeśli zdarzały się wartości ekstremalne. Jest tylko jedna wartość wagi w nieznacznym stopniu przekraczająca przyjęty próg ekstremalności. Wagę należy stosować w przypadku wykonywania standardowych analiz.
- **dweight_pop** – waga o strukturze wagi dweight_smpl. Po jej zastosowaniu liczebność próby sumuje się do liczebności populacji. Wagę należy stosować w przypadkach, w których analizie poddane są zmienne mające wartościową interpretację w kategoriach populacyjnych, np. w celu oszacowania liczby pracowników, którzy są potrzebni w poszczególnych sektorach gospodarki.

UWAGA: W poprzednich edycjach skonstruowanych było więcej wag ekstremalnych o wyższych wartościach – wprowadzane korekty mogły mieć większe znaczenie dla uzyskiwanych wyników. W tej edycji przycinanie wag ma minimalne znaczenie, dlatego rekomendowane jest stosowanie dwóch powyższych wag.

Policzono jednak – wzorem poprzednich edycji – również wagi przycinane ze względu na wartości ekstremalne. Są to:

- **trunc_dweight_smpl** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji ze względu na zmienne warstwujące zastosowane na etapie doboru próby. Jest to waga przycinana ze względu na występowanie obserwacji reprezentujących ekstremalnie wysoką wartość wagi. W tej edycji jest tylko jedna taka waga nieznacznie przekraczająca kryterium. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego.

- **trunc_dweight_pop_cor** – waga o strukturze wagi trunc_dweight_smpl. Po jej zastosowaniu liczebność próby sumuje się do liczebności populacji. Jest to waga przycinana ze względu na występowanie wartości ekstremalnych. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego. Testu ekstremalności wag dokonywano w obrębie klas wielkości podmiotów. Wagę należy stosować w przypadkach, w których analizie poddane są zmienne mające wartościową interpretację w kategoriach populacyjnych, np. w celu oszacowania liczby pracowników, którzy są potrzebni w poszczególnych sektorach gospodarki.

Ponadto przygotowano także dwie wagi, które powinny być stosowane jedynie w sytuacji testowania różnic pomiędzy podmiotami różnej wielkości. Wagi te odzwierciedlają strukturę populacji podmiotów ze względu na grupę sekcji PKD, lecz zachowują nadreprezentację podmiotów średnich i dużych w próbie. Są to:

- **dweight_split_sample** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji ze względu na przynależność do grup sekcji PKD. Waga nie została przycięta w przypadku występowania wartości ekstremalnych. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego. Testu ekstremalności wag dokonywano w obrębie klas wielkości podmiotów. Wagę należy stosować w przypadku wykonywania standardowych analiz, których celem jest porównywanie sytuacji w podmiotach o różnej wielkości.
- **trunc_dweight_split_sample** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji ze względu na przynależność do grup sekcji PKD. Jest to waga przycinana ze względu na występowanie obserwacji reprezentujących ekstremalnie wysoką liczbę podmiotów. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego. Testu ekstremalności wag dokonywano w obrębie klas wielkości podmiotów. Waga w tej edycji niemal nie różni się od wagi nieprzycinanej – obliczona, żeby zachować spójność z poprzednimi edycjami BKL.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: w BKL 2.0 przewidziano cztery typy wag, przede wszystkim do standardowych analiz oraz estymacji populacyjnych. W BKL 3.0 system ważenia został rozszerzony do sześciu wag, w tym do wag przeznaczonych specjalnie do porównań między klasami wielkości podmiotów. Aktualny opis podkreśla też mniejsze znaczenie przycinania wag ekstremalnych niż w BKL 2.0. Oznacza to przejście od prostszego schematu ważenia do układu bardziej elastycznego analitycznie, dostosowanego do zróżnicowanej struktury bieżącej próby.

Tabela 3. Najważniejsze informacje nt. badania pracodawców: I edycja BKL 3.0 i I edycja BKL 2.0

Obszar	Wskaźnik	BKL 3.0	BKL 2.0	Porównanie
Podstawowe informacje	Termin realizacji	30.06.2025 r. do 05.09.2025 r.	21.08.2017 do 1.12.2017	Dłuższa realizacja terenowa w BKL 2.0
Podstawowe informacje	Operat losowania	Polska Baza Danych Bisnode	Polska Baza Danych Bisnode	Brak różnicy
Podstawowe informacje	Schemat losowania	warstwowy nieproporcjonalny	warstwowy nieproporcjonalny	Brak różnicy
Podstawowe informacje	Technika zbierania danych	CAPI (n = 1392) – 35%, CAPI online (n = 235) – 6%, CATI (n = 2307) – 57%, CAWI (n = 73) – 2%, CATI/CAWI (mix mode) (n = 5) – 0,1%	CAPI (n = 3481) – 96%, CATI (n = 163) – 4%	W BKL 3.0 wyraźnie wzrosła różnorodność technik realizacji
Podstawowe informacje	Liczba zrealizowanych wywiadów	4012	3644	BKL 3.0 opiera się na nieco większej liczbie zrealizowanych wywiadów
Podstawowe informacje	Średni czas trwania wywiadu	49,5 min	40 min	Średni czas wywiadu w BKL 3.0 jest dłuższy
Podstawowe informacje	Poziom netto realizacji próby	39%	34%	Wartość wskaźnika w BKL 3.0 jest nieco wyższa
Dobór próby	Aktualność operatu	04.2025	06.2017	Porównywalna
Dobór próby	Zmienne warstwujące	wielkość, grupa PKD	wielkość, grupa PKD	W BKL 3.0 warstwowanie opiera się na czterech klasach wielkości oraz grupach PKD, a w BKL 2.0 na trzech klasach wielkości i PKD
Dobór próby	Liczebność wylosowanej próby	12 386	11 667	Wylosowana próba w BKL 3.0 jest większa
Realizacja	Liczebność próby wykorzystanej	12 386	11 619	BKL 3.0 wykorzystuje większą liczbę jednostek z próby
Realizacja	Kontakty błędne	2123	900	W BKL 3.0 liczba kontaktów błędnych była znacznie większa
Realizacja	Odmowy i inne przyczyny braku realizacji	6251	7075	Poziom utraty próby jest w obu ujęciach znaczny, ale większy w BKL 2.0

Badania osób dorosłych

Podstawowe założenia

Badanie osób dorosłych zostało zrealizowane w 2025 r. Badanie zakładało zrealizowanie minimum 6000 wywiadów. Nadrzędnym celem badania było zdiagnozowanie i monitorowanie zasobów kapitału ludzkiego istniejącego na polskim rynku pracy oraz czynników odpowiadających za jego rozwój. Cel ten był realizowany przez cele szczegółowe badania ludności, tj.:

- określenie dostępności pracowników na polskim rynku pracy,
- określenie dostępności i poziomu dostępnych kompetencji,
- określenie postaw wobec pracy i rozwoju.

Różnice względem metodologii BKL 2.0. W metodologii BKL 2.0 badanie osób dorosłych miało budowę panelowo-przekrojową, obejmującą badania główne oraz śródokresowe (panelowe). W BKL 3.0 zaplanowano trzy fale badań przekrojowych, bez komponentu panelowego. Zmiana ta przesuwa punkt ciężkości z analizy zmian w czasie na bieżącą diagnozę rynku pracy, przy równoczesnym zwiększeniu minimalnej liczebności zrealizowanej próby.

Kluczowe tematy

Tabela 4. Wybrane zmienne dot. struktury bazy, umożliwiające porównania z poprzednimi edycjami BKL i zapożyczone z innych badań

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Test słownictwa	W badaniu wykorzystano wybrane itemy z polskiej adaptacji (Muszyński et al., 2026) podskali słownikowej (*vocabulary subscale*) testu Pathfinder (Malanchini et al., 2021). Część werbalna testu mierzy umiejętności silnie zależne od zasobu słownictwa, wiedzy językowej i wcześniej nabytych kompetencji językowych, tj. komponentów typowych dla inteligencji krystalicznej.	ts1 do ts6
Aktualna/ostatnia główna praca zarobkowa	Ustalenie głównej pracy respondenta, której dotyczą szczegółowe pytania w dalszej części kwestionariusza. Główna praca respondenta klasyfikowana jest według czasu i rodzaju zatrudnienia.	pz1-pz6

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Czas wykonywania pracy	Respondent oznaczany jest literami według statusu wykonywania pracy (z uwzględnieniem czasu wykonywania ostatniej pracy): A: pracuje aktualnie, B: aktualnie nie pracuje, ale pracował w minionych 12 miesiącach, C: ostatni raz pracował ponad 12 mies. temu, D: nigdy dotąd nie pracował.	praca_kiedy
Forma zatrudnienia	Wg formy zatrudnienia respondent oznaczany jest literami: P: przedsiębiorca (własna działalność gospodarcza/rolnicza), R: nieodpłatna pomoc w rodzinnej działalności gospodarczej lub rolnej, E: praca etatowa (umowa o pracę), U: umowa cywilnoprawna, N: praca nieformalna (bez formalnej umowy).	praca_forma
Połączenie informacji o czasie i formie zatrudnienia	Dwuliterowy skrót łączący dane ze zmiennych praca_typ i praca_kiedy. Np. „EB" oznacza respondenta, który aktualnie nie pracuje, ale w minionych 12 miesiącach był zatrudniony na umowę o pracę (i była to jego ostatnia praca)	praca_typ
Odczucia związane z pracą	od01 „moja praca jest doceniana" – item autorski od02 „praca szkodzi mojemu zdrowiu" – item autorski od03 „moja praca jest pasją" – UWES od04 „mam sporo czasu dla siebie i bliskich" – item autorski od05 „wychodzę z inicjatywą" – item autorski od06 „jestem pochłonięty(-a) pracą" – UWES od07 „wykonuję zbyt proste zadania" – item autorski od08 „pracodawca jest otwarty na moje potrzeby" – item autorski od09 „ciągle uczę się nowych rzeczy" – item autorski od10 czuję się wypalony(-a)" od11 „uważam, aby nie szkodzić środowisku" – item autorski od12 „jestem dumny(-a)" – OCQ od13 „w pracy pełen(pełna) energii" – UWES od14 „często proponuję, jak zrobić coś lepiej" – item autorski UWES: od03, od06, od13 – zaangażowanie w pracę mierzone trzema wybranymi pozycjami z *Utrecht Work Engagement Scale* aut. W. Schaufeli i A. B. Bakker. MBI: od10 – wypalenie zawodowe mierzone wybraną pozycją z Maslach Burnout Inventory. OCQ: od12 – zaangażowanie w miejsce pracy mierzone wybraną pozycją z *Organizational Commitment Questionnaire*.	od01 do od14
Zadowolenie z pracy	Pytania analogiczne do pytań z wcześniejszych edycji BKL, co umożliwia porównanie	za1_1 do za1_8 (bez za1_7)
Wartości	Blok ośmiu pytań wybranych z inwentarza wartości Schwartza wykorzystywanej w Europejskim Sondażu Społecznym (ESS).	wa1 do wa8

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Oczekiwania zarobkowe	Pytania o najniższy akceptowalny, zadowalający i bardzo zadowalający poziom zarobków za pracę zawodową w wymiarze 40 godzin tygodniowo.	o1 do o3
Ważne aspekty pracy	Lista pięciu istotnych cech pracy do ułożenia według ważności, wykorzystywana w Polskim Generalnym Sondażu Społecznym (PGSS) w latach 1992–2010.	pr1_1 do pr1_5
Cechy osobowe	Sumienność: co01, co02, co03 – tu jako obowiązkowość, uporządkowanie, terminowość; mierzona trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Otwartość intelektualna: co04, co05, co06 – tu jako bogata wyobraźnia, pomysłowość, łatwość rozumienia nowego; mierzona trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Neurotyzm: co07, co08, co09 – tu jako częste huśtawki nastrojów, skłonność do negatywnych emocji; mierzony trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Spójność zainteresowań (*consistency of interest*): co10, co11 – itemy zaczerpnięte z narzędzia Grit-S. Wytrwałość w wysiłku (*perseverance of effort*): co12, co13 – itemy zaczerpnięte z narzędzia Grit-S. Radzenie sobie ze stresem w pracy: co14 – item zaczerpnięty z *Bristol Stress and Health at Work* (SHAW).	co01 do co14
Rozwijanie kompetencji	Aktywności związane z Life-Long Learning (w ujęciu formalnym i nieformalnym), umożliwiające porównanie z poprzednią edycją BKL.	rk1_1 do rk1_8 rk2_1 do rk2_6 rk5_1 do rk5_5

Populacja

Badaną populacją były osoby w wieku 18–69 lat mieszkające w Polsce.

Operat

Dane kontaktowe pochodzą z rejestru Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności (PESEL), zarządzanego przez Centralny Ośrodek Informatyki w ramach Ministerstwa Cyfryzacji.

Dobór próby

Zgodnie z założeniami, w badaniu ludności wylosowana próba podzielona była na dwie części:

- W pierwszej części próby, podwarstwy wydzielone zostały przez miasta o liczbie mieszkańców ponad 50 tys. osób (83 miasta). W tej części próby w każdym mieście losowaniem prostym bez zwracania wybierano tylu respondentów, ilu wynika z proporcji liczby mieszkańców danego miasta do liczby mieszkańców wszystkich miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. Liczebność tej części próby była wprost proporcjonalna do liczby mieszkańców miast powyżej 50 tys. w wieku 18–69 lat w stosunku do wszystkich mieszkańców Polski w tym wieku.
- W drugiej części próby, warstwy wydzielone zostały przez makroregion oraz 1) gminy wiejskie lub obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich, 2) miasta do 19 999 mieszkańców, 3) miasta od 20 tys. do 49 999 mieszkańców. W warstwach z losowaniem prostym ze zwracaniem z prawdopodobieństwem wprost proporcjonalnym do liczby mieszkańców losowane były miejscowości (całe wsie lub miasta). Na terenie tak wylosowanej podstawowej jednostki losowania, losowaniem prostym bez zwracania wybrano z rejestru PESEL 10 osób. Taki sposób losowania zapewnił zachowanie proporcji pomiędzy próbą i populacją ze względu na płeć oraz 4 kategorie wieku respondentów[2]. Wylosowana próba liczyła ogółem 12 762 osoby, co zapewniło możliwość efektywnego przebadania 6000 respondentów przy wskaźniku realizacji netto i założonym przez Wykonawcę błędem operatu.

Założono, że ogólny wskaźnik realizacji netto wyniesie minimum 50%, przy czym w żadnej z warstw będących podstawą losowania, tj.:
1. kombinacji płci i wieku (8 kategorii)[3],
2. makroregionu (7 kategorii),
3. wielkości miejscowości (4 kategorie)[4], wskaźnik realizacji nie może być niższy niż 40%.

Powyższe trzy kryteria warstwowania stosowane były niezależnie, tzn. wymagane było np. zrealizowanie 40% próby mieszkańców wsi i 40% próby młodych mężczyzn, ale nie było wymagane zrealizowanie 40% próby młodych mężczyzn mieszkających na wsi.

[2] Osoby w wieku 18–29, 30–41, 42–53 oraz 54–69.

[3] Osoby w wieku 18–29, 30–41, 42–53 oraz 54–-69 w podziale na płeć.

[4] Wsie, miasta do 19 999 mieszkańców, miasta od 20 do 49 999 mieszkańców, miasta od 50 tys. mieszkańców.

Wskaźnik realizacji netto (RR) został obliczony zgodnie ze wzorem:

$$r_{netto} = \frac{z}{z + n + \sum o_i}$$

gdzie:

r_{netto} – wskaźnik realizacji netto,

z – liczba wywiadów zrealizowanych (w przypadku wywiadów kontrolowanych po realizacji, jedynie wywiady przyjęte),

n – wielkość próby nieuruchomionej, tj. liczba osób, z którymi nie została podjęta ani jedna próba kontaktu, w żadnej formie.

Na oi składają się:

o_1 – liczba wywiadów odrzuconych po kontroli (jeśli nie zostały z nimi przeprowadzone powtórne, poprawnie zrealizowane wywiady)

o_2 – liczba respondentów, którzy odmówili udziału w badaniu (z powodu braku czasu, z innych powodów, bez podania powodów)

o_3 – liczba umówień (bez realizacji)

o_4 – liczba rozmów przerwanych w trakcie (CAPI/CAPi online)

W przypadku uzyskania kontaktu telefonicznego, elektronicznego lub w jakiegokolwiek dającego możliwość realizacji badania w innej formie niż CAPI/ CAPI online (np. w odpowiedzi na list zapowiedni):

o_7 – liczba respondentów częściowo wypełniających ankiety (CAWI)

o_8 – liczba respondentów, w których nikt się nie zgłasza/zgłasza się poczta głosowa/ automatyczna sekretarka, nikt nie odpowiada na podany adres email lub nikt nie odpowiada na próby kontaktu w innej formie

o_9 – liczba respondentów z którymi wywiady nie zostały zrealizowane z innych przyczyn

Elementy wyłączone z mianownika (błąd operatu):

b_1 – adres wskazany w próbie nie istnieje lub pod wskazanym adresem nie ma mieszkań prywatnych,

b_2 – adres wskazany w próbie jest niezamieszkały (pustostan),

b_3 – wylosowany respondent nie istnieje lub zmarł,

b_4 – respondent wskazany w próbie przebywa przez cały okres realizacji badania w gospodarstwie zbiorowym (zakład karny, szpital psychiatryczny),

b_5 – respondent wyprowadził się na stałe (za granicę lub do innego miejsca w Polsce, które nie jest znane) i był nieobecny przez cały okres realizacji badania,
b_6 – pod wskazanym adresem nikogo nie zastano i nie udało się ustalić żadnych informacji mimo odbycia wymaganej liczby wizyt,
b_7 – respondent nie spełnia kryterium wieku badania (ma mniej niż 18 lat lub więcej niż 69 lat),
b_8 – liczba respondentów, z którymi wywiady nie zostały przeprowadzone z powodu złego stanu zdrowia (psychicznego lub fizycznego) przez cały okres realizacji badania,
b_9 – respondent nie mówi po polsku lub nie posługuje się językiem polskim na poziomie umożliwiającym realizację wywiadu.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: w BKL 2.0 dobór próby obejmował warstwowanie według podregionów NTS-3, dziewięciu klas wielkości miejscowości oraz kohort płci i wieku, a także szczegółowy opis wiązek realizacyjnych i zasad panelu. W BKL 3.0 dobór próby opisano w prostszym układzie: odrębnie potraktowano miasta powyżej 50 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary warstwowane według makroregionu i czterech typów miejscowości. Uproszczenie dotyczyło także schematu doboru.

Wagi

Wagi zostały przygotowane dla populacji osób dorosłych w wieku 18–69 w 2025 r. Zastosowanie wymogu minimalnego RR w warstwach pozwoliło na odstąpienie od łączenia warstw (stosowanego w latach ubiegłych w przypadku bardzo małych prób w niektórych warstwach). Analiza wartości ekstremalnych zasugerowała przycięcie niektórych wag. Wagi zostały przycięte dla wartości wyższych niż q3+1,5*IQR. Przycięcie wag ma empirycznie niewielkie znaczenie. Skonstruowano cztery rodzaje wag:

- **waga próby z korektą przypadków ekstremalnych (waga_proba_kor)** – waga pozwala odzwierciedlić strukturę populacji ze względu na zmienne warstwujące zastosowane na etapie doboru próby. Po jej zastosowaniu zbiór sumuje się do liczebności próby. Jako kryterium ekstremalności wag przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego. Wagę należy stosować w przypadku wykonywania standardowych analiz.
- **waga populacyjna z korektą przypadków ekstremalnych (waga_pop_kor)** – waga o strukturze wagi waga_sample_kor. Po jej zastosowaniu liczebność próby sumuje się do liczebności populacji. Jako kryterium ekstremalności wag przyjęto górny tzw. „zawias

Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o półtora rozstępu ćwiartkowego. Wagę należy stosować w przypadkach, w których analizie poddane są zmienne mające wartościową interpretację w kategoriach populacyjnych, np. w celu oszacowania liczby osób w Polsce, które w minionych 12 miesiącach były zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych.

- **waga próby bez korekty przypadków ekstremalnych (waga_proba)** – waga analityczna będąca połączeniem wag związanych ze schematem doboru próby oraz wag non-response, która nadaje próbie strukturę populacyjną, ale sumuje się do liczebności próby. Wagę stosuje się do kontroli efektu przycięcia zastosowanego we wcześniej opisanych wagach.
- **waga populacyjna bez korekty przypadków ekstremalnych (waga_pop)** – waga o strukturze i zastosowaniu waga_sample. Po jej zastosowaniu liczebność próby sumuje się do liczebności populacji.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: w obu ujęciach zachowano cztery podstawowe typy wag do analiz standardowych i populacyjnych, ale zmieniono ich nazewnictwo oraz sposób objaśniania procedury ważenia.

Tabela 5. Najważniejsze informacje nt. badania osób dorosłych: I fala BKL 3.0 i I fala BKL 2.0

Obszar	Wskaźnik	BKL 3.0	BKL 2.0	Porównanie
Podstawowe informacje	Termin realizacji	30.06.2025 r. do 7.09.2025 r.	21.08.2017 do 7.11.2017	Realizacja terenowa trwała porównywalnie
Podstawowe informacje	Operat losowania	PESEL	PESEL	Brak różnicy
Podstawowe informacje	Schemat losowania	warstwowy proporcjonalny	warstwowy proporcjonalny	Ogólny typ schematu (warstwowy proporcjonalny) – brak różnicy, ale szczegóły konstrukcji warstw – zmiana
Podstawowe informacje	Technika zbierania danych	CAPI (n = 5369) – 88%, CAPI online (n = 100 – 1,64%, CAWI (n = 632) – 10,36%	CAPI (n = 4056) – 100%	W BKL 3.0 wykorzystano szerszy zestaw technik
Podstawowe informacje	Liczba zrealizowanych wywiadów	6101	4056	BKL 3.0 opiera się na większej liczbie wywiadów

Obszar	Wskaźnik	BKL 3.0	BKL 2.0	Porównanie
Podstawowe informacje	Średni czas trwania wywiadu	59,5 min	37 min	Średni czas wywiadu w BKL 3.0 jest dłuższy
Podstawowe informacje	Poziom netto realizacji próby	50,97%	52%	Wartości wskaźników są zbliżone
Dobór próby	Aktualność operatu	06.2025	07.2017	Data aktualności operatu odpowiada dacie realizacji.
Dobór próby	Zmienne warstwujące	makroregion, wielkość miejscowości (4 warstwy), płeć i wiek	podregion, wielkość miejscowości (9 warstw), płeć i wiek	W BKL 3.0 uproszczono strukturę warstwowania w stosunku do BKL 2.0
Dobór próby	Liczebność wylosowanej próby (w tym zasadniczej)	12 762 (7144)	11 609 (7144)	Wylosowana próba w BKL 3.0 jest większa
Dobór próby	Liczba wiązek	2152	893	W obu ujęciach stosowano wiązki, lecz w innej liczbie
Dobór próby	Liczebność wiązki	10 (poza miastami o min 50 tys. mieszkańców)	13	W BKL 3.0 zwykle mniejsza wiązka
Realizacja	Liczebność próby wykorzystanej	12 762	11 319	BKL 3.0 wykorzystano większą pulę jednostek
Realizacja	Kontakty błędne	793	3 552	Niższa skala kontaktów błędnych w BKL 3.0
Realizacja	Odmowy i inne przyczyny braku realizacji	5868	3711	W obu ujęciach utrata próby jest znaczna, lecz w BKL 3.0 istotnie większa

Badania instytucji świadczących usługi rozwojowe – SSR

Podstawowe założenia

Badanie instytucji i firm świadczących usługi rozwojowe (SSR) zostało zrealizowane w 2024 r. Głównym celem badania było pogłębienie wiedzy o funkcjonowaniu, zróżnicowaniu i kierunkach rozwoju SSR w Polsce. Badanie obejmowało charakterystykę podmiotów i ich oferty, diagnozę innowacyjności i cyfryzacji, praktyk zarządczych oraz zasobów i potrzeb kompetencyjnych kadry, a także ocenę przygotowania sektora do przyszłych zmian.

Różnice względem metodologii BKL 2.0. W metodologii BKL 2.0 badanie SSR planowano jako badanie główne realizowane cyklicznie w kolejnych falach. W BKL 3.0 zaplanowano natomiast pojedynczą realizację badania ilościowego w 2024 r., podporządkowaną bieżącej diagnozie sektora. W kolejnych latach zaplanowano badanie jakościowe SSR – w 2026 r., a drugie badanie ilościowe – w 2028 r.

Zmienił się również nacisk merytoryczny: w BKL 2.0 szerzej akcentowano charakterystykę instytucji i oferowanych form rozwoju kompetencji, natomiast w BKL 3.0 w 2024 r. cel zawężono do pogłębienia wiedzy o zasobach i niedoborach kompetencyjnych w branży.

Kluczowe tematy

Tabela 6. Wybrane zmienne dot. struktury bazy, umożliwiające porównania z poprzednimi edycjami BKL i zapożyczone z innych badań

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Profil podmiotów działających w SSR	Charakterystyka podmiotów pod względem typu i skali działalności, liczby zatrudnionych, stażu na rynku i stażu w SSR, sytuacji przychodowej, lokalizacji i zasięgu działania. Pomiar obejmuje również strukturę oferty: wykorzystywane formy świadczenia usług (stacjonarne, zdalne synchroniczne i asynchroniczne, blended learning), rodzaje oferowanych usług oraz główne obszary tematyczne specjalizacji. Segmentacja „liderzy – tradycyjni dostawcy usług" nie jest mierzona pojedynczą zmienną. Powinna być traktowana jako segmentacja analityczna, konstruowana z wykorzystaniem cech dotyczących m.in. innowacyjności, wykorzystania technologii, współpracy i B+R, praktyk zarządczych oraz przygotowania na przyszłe trendy.	Profil i metryczka: M1, M2, M3A, M3B, M4–M8; ZRODLO, WOJEWODZ, POWIAT, GMINA, MIEJSCOW, ZATR, PKD, BUR, REGON. Zasięg i oferta: A1, A2; A3_1–A3_6, A3A; A5_1–A5_16; A6_1–A6_3, A6_1_KOD–A6_3_KOD. Do segmentacji analitycznej m. in.: A4_1–A4_5; B2_1–B2_4; B4_1–B4_9; D1_1–D1_9; D2_1–D2_11; D3, D3A_1–D3A_6; H1_1–H2_12; I1–I3.
Innowacyjność i cyfryzacja	Pomiar obejmuje wprowadzanie nowych lub ulepszonych usług, metod promocji, sprzedaży i komunikacji z klientem oraz metod organizacji pracy, a także źródła finansowania tych działań. Diagnozowane są współpraca z uczelniami i jednostkami badawczymi, prowadzenie projektów krajowych i międzynarodowych, pozyskiwanie środków na rozwój oraz wydzielanie budżetu na B+R. Cyfryzacja jest mierzona poprzez formy świadczenia usług oraz wykorzystanie lub plany wykorzystania nowych technologii, w tym VR/AR, AI, symulacji online/videolearningu i gier edukacyjnych. Osobno oceniany jest poziom kompetencji kadry w zakresie wykorzystania technologii, w tym AI. Badanie obejmuje także znajomość mikropoświadczeń oraz stosowanie i zainteresowanie cyfrowymi poświadczeniami.	Formy cyfrowe: A3_1–A3_6, A3A. Technologie: A4_1–A4_5. Innowacje i finansowanie: B2_1–B2_4; B3_1–B3_3. Współpraca i B+R: B4_1–B4_9; B6, B7. Kompetencje technologiczne kadry: C3_1–C3_8. Mikropoświadczenia i cyfrowe poświadczenia: I1–I3.

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Zarządzanie	Wielowymiarowy pomiar praktyk zarządczych obejmujący planowanie działań i sposób organizacji procesu świadczenia usług, zarządzanie danymi i jakością, relacjami z klientami, komunikacją i promocją oraz zasobami ludzkimi. Badane jest gromadzenie i wykorzystywanie danych o klientach, diagnozowanie potrzeb, ocena efektów usług i satysfakcji klientów, a także sposoby oceny skuteczności budowania relacji. Pomiar obejmuje kanały komunikacji i formy reklamy, zapotrzebowanie na narzędzia IT i kompetencje zarządcze oraz praktyki rozwoju kadry. Osobny zestaw pytań dotyczy kultury uczenia się: doskonalenia kompetencji, śledzenia nowych rozwiązań, zachęcania do rozwoju, wykorzystywania wyników ewaluacji, roli liderów oraz elastyczności organizacyjnej.	Planowanie i proces świadczenia usług: B1; B5_1–B5_13. Zasoby ludzkie i rozwój kadry: C1, C2; C3_1–C3_8; C4_1–C4_13; C5_1–C5_8; C6. Dane, ewaluacja i jakość: D1_1–D1_9; D2_1–D2_11; D3; D3A_1–D3A_6. Komunikacja i promocja: E1_1–E1_12; E2_1–E2_16. Relacje z klientami: F1; F1A_1–F1A_4; F2_1–F2_5. Narzędzia IT i kompetencje zarządcze: G1_1–G1_10; G2_1–G2_10.
Przyszłe kierunki rozwoju	Ocena wpływu kluczowych trendów na działalność SSR w perspektywie najbliższych trzech lat oraz stopnia przygotowania podmiotów na te zmiany. Uwzględniono m.in. cyfryzację, rozwój narzędzi AI, upowszechnianie zdalnych form uczenia się, hiperspecjalizację, zmianę podejścia do edukacji, wzrost znaczenia krótkich i elastycznych form kształcenia, ewaluacji, walidacji i certyfikacji, starzenie się społeczeństwa, migracje oraz zarządzanie różnorodnością. Badane są również planowane działania adaptacyjne oraz przewidywane zapotrzebowanie na kompetencje w perspektywie trzech lat, w tym związane z diagnozą potrzeb, nowymi technologiami i AI, komunikacją zdalną, ewaluacją, walidacją i certyfikacją, marketingiem, konsultingiem, metodami uczenia, współpracą międzybranżową i przywództwem.	Wpływ trendów: H1_1 –H1_12. Przygotowanie na trendy: H2_1–H2_12. Planowane działania adaptacyjne: H3; H4_1 –H4_12. Kompetencje przyszłości: H5_1– H5_12.

Populacja

W badaniu BKL 3.0 w 2024 r. zdecydowano się na objęcie badaniem podmiotów, których rodzaj działalności mieścił się w Sekcji PKD – P Dział 85 Grupa 85.5 Podklasa 85.59.B – pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: BKL 2.0 definiował populację bardzo szeroko, wielokryterialnie i funkcjonalnie, obejmując różne typy podmiotów świadczących usługi

rozwojowe poza standardowym cyklem kształcenia oraz wprowadzając liczne kryteria wyłączeń i próg minimalnego obrotu.
W BKL 3.0 populację zawężono do podmiotów prowadzących działalność w ramach kodu PKD 85.59.B. Oznacza to przejście od definicji funkcjonalnej do definicji administracyjno-rejestrowej.

Operat

Podstawą do stworzenia kompletnego operatu losowania były istniejące bazy danych, w tym dane gromadzone w Bazie Usług Rozwojowych (dalej BUR) oraz baza REGON.
Z baz tych usunięte zostały podmioty o statusach: zlikwidowany, zawieszony lub jest w likwidacji.

Różnice względem metodologii BKL 2.0. W BKL 2.0 operat konstruowano z wielu źródeł – m.in. SIO, POL-ON, BUR, RIS i baz historycznych – oraz poprzedzano szeroko zakrojoną weryfikacją telefoniczną i internetową.
W BKL 3.0 operat uproszczono do dwóch źródeł: BUR i REGON, a opis ograniczono do podstawowego czyszczenia bazy z podmiotów zlikwidowanych, zawieszonych lub będących w likwidacji. Zmiana ta istotnie redukuje złożoność opisu operatu.

Dobór próby

Z bazy BUR i REGON wylosowano do badania 2840 przedsiębiorstw – 960 podmiotów zaczerpnięto z bazy BUR (wszystkie podmioty spełniające kryterium definicyjne populacji), a 1880 podmiotów zostało wylosowanych z bazy REGON. Przyjęta liczebność jest efektem założonych wskaźników realizacji netto dla badania, wynoszących minimum 35% oraz przyjętej liczby 1000 zrealizowanych wywiadów. Do zrealizowania pilotażu wykorzystano 35 podmiotów z bazy BUR (30 firm ze statusem efektywnym oraz 5 z nieefektywnym).
To oznacza, że do badania właściwego próba BUR wynosiła 925 firm. Ponadto w pilotażu wzięło udział 20 podmiotów z bazy REGON, które nie znajdowały się w wylosowanej próbie do badania właściwego.

Wskaźnik realizacji próby netto został obliczony zgodnie ze wzorem:

gdzie:

$$r_n = \frac{z}{z + \sum_{i=1}^{n} o_i}$$

r_{netto} – wskaźnik realizacji próby netto
z – liczba wywiadów zrealizowanych, w tym przyjętych jeśli były kontrolowane

Na o_i składają się:
o_1 – liczba wywiadów odrzuconych po kontroli
o_2 – liczba odmów udziału w badaniuo3 – liczba umówień (bez realizacji)
o_4 – liczba sytuacji, w których nie było możliwości kontaktu ze względu na zajęty numer (CATI)
o_5 – liczba rozmów przerwanych w trakcie
o_6 – liczba częściowo wypełnionych ankiet (CAWI)
o_7 – liczba podmiotów, w których nikt się nie zgłasza / zgłasza się poczta głosowa lecz nie zostały uznane za błąd operatu (mniej niż 5 prób kontaktu o różnych porach w różne dni) (CATI)
o_8 – liczba podmiotów, w których zgłasza się automatyczna sekretarka (CATI)
o_9 – liczba podmiotów, w których respondent był nieobecny
o_{10} – liczba podmiotów w próbie nieuruchomionej.

Elementy wyłączone z mianownika (błąd operatu):
b_1 – Firma nie spełnia kryteriów badania (na podstawie CAPI, CATI, CAWI)
b_2 – Błędny numer / brak numeru telefonu CATI i jednocześnie błędny adres / brak adresu email CAWI i jednocześnie błędny adres (CAPI)
b_3 – Zgłasza się inna firma spoza próby / pod tym adresem znajduje się inna firma
b_4 – Firma nie istnieje / w likwidacji (na podstawie CAPI, CATI, CAWI)
b_5 – Podmioty, w których nikt się nie zgłasza / zgłasza się poczta głosowa, gdy liczba wykonanych prób kontaktów w różnych porach dnia i tygodnia wynosi pięć lub więcej (na podstawie CAPI, CATI)

Różnice względem metodologii BKL 2.0. W BKL 2.0 dobór próby opisywano poprzez typ instytucji i źródło danych, z rozbudowanym uzasadnieniem warstw, procedurą losowania próby zasadniczej i rezerwowej oraz formalnym wzorem na liczebność próby.

W BKL 3.0 procedurę przedstawiono prościej: z dwóch baz wylosowano 2840 podmiotów, a warstwowanie oparto na wielkości podmiotu oraz źródle informacji o podmiocie (BUR versus REGON). Aktualny opis ma zdecydowanie bardziej operacyjny charakter.

Wagi

Do warstwowania wykorzystane zostały zmienne opisujące wielkość podmiotu oraz źródło informacji o podmiocie (BUR vs. REGON). Przygotowane zostały trzy rodzaje wag:

- **dweight_smpl** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji w 2024 r. ze względu na zmienne warstwujące zastosowane na etapie doboru próby bez podziału na województwa. Nie zidentyfikowano obserwacji reprezentujących ekstremalnie wysoką liczbę podmiotów. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o dwukrotność rozstępu ćwiartkowego. Wagę należy stosować w przypadku wykonywania standardowych analiz na całym zbiorze przy wnioskowaniu o sytuacji w całej populacji.
- **dweight_smpl_bur** – waga odzwierciedlająca strukturę populacji w 2024 r. ze względu na zmienne warstwujące zastosowane na etapie doboru próby. Brak obserwacji reprezentujących ekstremalnie wysoką liczbę podmiotów. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey'a", czyli wartość równą górnemu kwartylowi powiększonemu o dwukrotność rozstępu ćwiartkowego. Wagę należy stosować w przypadku wykonywania standardowych analiz na całym zbiorze przy porównaniach sytuacji w grupie podmiotów zarejestrowanych w BUR oraz pozostałych podmiotów z podsekcji 8559B PKD.
- **dweight_pop** – waga o strukturze dweight_smpl. Po jej zastosowaniu liczebność próby sumuje się do liczebności populacji w 2024 r. Wagę należy stosować w przypadkach, w których analizie poddane są zmienne mające wartościową interpretację w kategoriach populacyjnych, np. w celu oszacowania liczby pracowników w branży.

Różnice względem metodologii BKL 2.0.: w BKL 2.0, przy jednej zmiennej warstwującej, wystarczały dwa typy wag. W BKL 3.0, ze względu na warstwowanie według wielkości podmiotu i źródła operatu, zastosowano trzy rodzaje wag.

Aktualny system ważenia jest zatem bardziej rozbudowany i lepiej dostosowany do porównań między podmiotami pochodzącymi z różnych części operatu.

Tabela 7. Najważniejsze informacje nt. badania SSR: I fala BKL 3.0 i I fala BKL 2.0

Obszar	Wskaźnik	BKL 3.0	BKL 2.0	Porównanie
Podstawowe informacje	Termin realizacji	22.07.2024 – 26.08.2024	24.08.2017 -7.12.2017	Realizacja BKL 2.0 trwała około 3 razy dłużej.
Podstawowe informacje	Operat losowania	BUR + REGON	SIO, POL-ON, BUR, RIS i bazy historyczne BKL	W BKL 3.0 operat jest znacznie prostszy (BUR + REGON) niż w BKL 2.0.
Podstawowe informacje	Schemat losowania	warstwowy nieproporcjonalny	warstwowy nieproporcjonalny	Typ schematu pozostaje warstwowy nieproporcjonalny, ale w BKL 3.0 warstwowanie jest prostsze.
Podstawowe informacje	Technika zbierania danych	CAPI (n = 111) – 10,6% CATI (n = 859) – 82,4% CAWI (n = 74) – 7,1%	CAPI (n = 859) – 86% CATI (n = 145) – 14%	W BKL 3.0 rośnie znaczenie CATI i pojawia się CAWI; w BKL 2.0 dominowało CAPI.
Podstawowe informacje	Liczba zrealizowanych wywiadów	1044	1004	Skala realizacji pozostaje podobna, choć nieco wyższa w BKL 3.0.
Podstawowe informacje	Średni czas trwania wywiadu	35 min	43 min	W BKL 3.0 wywiad jest krótszy niż w BKL 2.0.
Podstawowe informacje	Poziom netto realizacji próby	37,4%	32%	W BKL 3.0 wskaźnik realizacji jest wyższy niż w fali referencyjnej BKL 2.0.
Dobór próby	Aktualność operatu	07.2024	08.2017	Data aktualności operatu podobnie dostosowana do daty realizacji badania.
Dobór próby	Zmienne warstwujące	Rodzaj bazy i wielkości podmiotu	Typ instytucji	W BKL 3.0 warstwowanie opiera się na źródle operatu i wielkości podmiotu, a w BKL 2.0 na typie instytucji.
Dobór próby	Liczebność wylosowanej próby (w tym zasadniczej)	2860 (2840)	3388 (3226)	W BKL 3.0 losowano mniejszą liczbę jednostek niż w BKL 2.0, co wiąże się z uproszczeniem operatu.
Realizacja	Liczebność próby wykorzystanej	2858	3363	BKL 3.0 wykorzystuje mniejszą próbę niż BKL 2.0, zgodnie z uproszczonym zakresem operatu.
Realizacja	Kontakty błędne	69	252	W BKL 3.0 liczba kontaktów błędnych była niższa niż w BKL 2.0.
Realizacja	Odmowy i inne przyczyny braku realizacji	1745	2107	Skala odmów i innych przyczyn braku realizacji jest niższa w BKL 3.0 niż w BKL 2.0.

Badanie studentów kończących studia

Podstawowe założenia

Badanie zostało zrealizowane w 2026 r. (pierwotnie planowane było na 2025 r.). Celem badania tematycznego była wielowymiarowa ocena kapitału ludzkiego w grupie studentów (przyszli specjaliści) pod kątem ich: kompetencji, relacji społecznych, wartości i postaw, aspiracji i planów zawodowych.

Kluczowe tematy

Tabela 8. Wybrane zmienne dot. struktury bazy, umożliwiające porównania z poprzednimi edycjami BKL i zapożyczone z innych badań

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Wybory edukacyjne (uczelnie, kierunki, tryby)	Porównywalność z badaniami studentów BKL I Porównywalność z badaniami Eurostudent (częściowa)	A5-A11
Ocena studiowanego kierunku	Porównywalność z badaniami studentów BKL I	A12-A1
Dodatkowa aktywność edukacyjna	Aktywności związane z Life-Long Learning (w ujęciu formalnym i nieformalnym) umożliwiające porównanie z innymi modułami BKL. Porównywalność z badaniami studentów BKL I (częściowa) Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0	B1-B5
Staże, praktyki	Porównywalność z badaniami studentów BKL I (częściowa)	C1-C5
Kontynuowanie kształcenia	Porównywalność z badaniami studentów BKL I (częściowa)	D1-D6
Praca zarobkowa w trakcie studiów	Porównywalność z badaniami studentów BKL I (częściowa) Porównywalność z badaniami Eurostudent (częściowa) Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0 (w zakresie: wysokość zarobków)	E1-E7

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Praca zarobkowa po studiach i preferencje zawodowe	Porównywalność z badaniami studentów BKL I (częściowa) Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0 (w zakresie: najbardziej odpowiadająca praca) Porównywalność z badaniami: PGSS 1992–2010, badanie ludności BKL 3.0 – hierarchia rzeczy ważnych w pracy zawodowej [Lista 5 istotnych cech pracy do porangowania, wykorzystywana w Polskim Generalnym Sondażu Społecznym (PGSS) w latach 1992–2010] Porównywalność z badaniami MLASZ (w zakresie: aspekty, które mają znaczenie dla uzyskania dobrej pracy po studiach)	F1-F9
Preferencje zawodowe – moduł conjoint	Kryteria: wysokość zarobków, charakter pracy (stacjonarna/zdalna), finansowanie rozwoju kompetencji, odpowiedzialność społeczna firmy	CJ
Oczekiwania zarobkowe	Pytania o najniższy akceptowalny, zadowalający i bardzo zadowalający poziom zarobków za pracę zawodową. Porównywalność z badaniami studentów BKL I Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0 (częściowa)	F11
Kompetencje	Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0	K1-K2
Cechy osobowościowe	Sumienność: K3_1, K3_2, K3_3 – tu jako obowiązkowość, uporządkowanie, terminowość; mierzona trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Otwartość intelektualna: K3_4, K3_5, K3_6 – tu jako bogata wyobraźnia, pomysłowość, łatwość rozumienia nowego; mierzona trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Neurotyzm: K3_7, K3_8, K3_9 – tu jako częste huśtawki nastrojów, skłonność do negatywnych emocji; mierzony trzema wybranymi pozycjami z tzw. modelu Wielkiej Piątki (*Big Five*). Spójność zainteresowań (*consistency of interest*): K3_10, K3_11 – itemy zaczerpnięte z narzędzia Grit-S. Wytrwałość w wysiłku (*perseverance of effort*): K3_12, K3_13 – itemy zaczerpnięte z narzędzia Grit-S. Radzenie sobie ze stresem w pracy: K3_14 – item zaczerpnięty z Bristol Stress and Health at Work (SHAW). Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0	K3

Temat/zagadnienie	Istotne informacje dotyczące pomiaru	Bloki zmiennych w bazie
Wartości	Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0 Standard pytania: skala wartości Schwartza – Portrait Values Questionnaire – PVQ, adaptacja na podstawie PGSS	WA
Relacje społeczne, samotność społeczna	Samotność – standard pytania: (de Jong Gierveld & van Tilburg, 2006). Porównywalność z badaniami MLASZ – pomoc społeczna w kwestiach zawodowych	Z1-Z4
Stan zdrowia fizycznego i psychicznego	Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0	Z5-Z9
Dzieci i plany prokreacyjne	Porównywalność z badaniami ludności BKL 3.0 (częściowa)	M2-M7
Wynik w tekście słownym jako proxy inteligencji krystalicznej (elementy tzw. testu Pathfindera)	W badaniu wykorzystano wybrane itemy z polskiej adaptacji (Muszyński et al., 2026) podskali słownikowej (*vocabulary subscale*) testu Pathfinder (Malanchini et al., 2021). Część werbalna testu mierzy umiejętności silnie zależne od zasobu słownictwa, wiedzy językowej i wcześniej nabytych kompetencji językowych, tj. komponentów typowych dla inteligencji krystalicznej.	T1
Pomiar preferencji alokacyjnych między korzyścią własną a celami społecznymi	Eksperyment związany z rozdzielaniem kwoty realnie przekazywanej na dany cel – przyznawanej dla siebie lub przekazywanej na wybrane cele społeczne (cel ekologiczny, charytatywny, związany ze studentami, związany ze wsparciem zwierząt, związany ze wsparciem krajów najsłabiej rozwiniętych, związany z bezpieczeństwem publicznym/obronnością).	E1W

Populacja

Studenci studiów stacjonarnych (narodowości polskiej lub innej niż polska znający język polski na poziomie wystarczającym do udziału w badaniu) ostatniego semestru w przypadku studiów kończących się w semestrze letnim roku akademickiego 2025/2026 lub przedostatniego semestru w przypadku studiów kończących się w semestrze zimowym roku akademickiego 2026/2027.

Operat

Lista kierunków studiów, na których było przypisanych minimum 10 studentów ostatniego semestru studiów w przypadku studiów kończących się w semestrze letnim

roku akademickiego 2025/2026 lub przedostatniego semestru studiów kończących się w semestrze zimowym roku akademickiego 2026/2027.

Operat został pozyskany z Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy (OPI PIB) i był aktualny na dzień 30.11.2025 r. Zawierał informacje pozwalające precyzyjnie zidentyfikować kierunek (w tym jego identyfikator w systemie POLON/RADON) oraz liczbę studentów wpisanych na kierunki objęte badaniem na dzień pozyskania. Operat do losowania został przygotowany poprzez połączenie kierunków o tej samej nazwie realizowanych w tej samej jednostce dydaktycznej, jeśli prowadzone były w różnych językach i/lub w różnej długości cyklu kształcenia. Ostatecznie objął 4717 kierunków.

Dobór próby

Założono realizację badania na min. 500 kierunkach studiów[5]. Kierunki zostały wylosowane w warstwach kierunków wydzielonych przez typ kierunku (techniczne, nietechniczne) oraz typ uczelni (osobny typ uczelni stanowią wszystkie uczelnie z minimum 2% studentów w Polsce[6], pozostałe typy to: inny uniwersytet, uczelnia medyczna, uczelnia techniczna/rolnicza, inne). Losowanie miało charakter systematyczny w warstwach posortowanych pod względem liczby studentów spełniających warunki badania na kierunku z prawdopodobieństwem wylosowania proporcjonalnym do tej liczby. Wylosowanych i przekazanych Wykonawcy zostało 1000 kierunków realizowanych na 178 uczelniach[7].

Wymagany minimalny wskaźnik realizacji netto (WRN) wynosił 50% i był liczony na podstawie przebadanych kierunków studiów. W żadnej z warstw WRN nie mógł być niższy niż 40%, przy czym w dwóch warstwach (technicznej i nietechnicznej) utworzonych przez uczelnie z min. 2% studentów minimalny response rate miał wynieść 50%.

[5] Liczba efektywnie zrealizowanych wywiadów nie powinna być mniejsza niż 5000.

[6] Przykładową uczelnią z min. 2% studentów w Polsce jest Uniwersytet Warszawski.

[7] Wykonawca miał podjąć próbę dotarcia do każdego z wylosowanych kierunków.

Sposób obliczania wskaźnika realizacji netto:
WRN = KZ/KWI

gdzie:
KZ – kierunki zrealizowane z kierunków wylosowanych do badania i kierunków zastępczych przekazanych Wykonawcy (po weryfikacji przez Wykonawcę liczby studentów). Jako kierunek zrealizowany rozumie się kierunek, na którym zostało przebadanych minimum 15 osób lub 50% studentów, jeśli na kierunku (na ostatnim lub przedostatnim semestrze) uczy się mniej niż 30 osób;
KWI – niezastąpione kierunki wylosowane i kierunki zastępcze.

Waga

Waga (CTCI_weight_otw) przygotowana została w oparciu o prawdopodobieństwo wylosowania kierunku do próby. Na etapie postratyfikacyjnym wprowadzone zostały trzy rodzaje korekt. Pierwsza zmierzała do uwzględnienia różnych wartości wskaźnika realizacji netto w poszczególnych warstwach, druga sprowadzała się do uwzględnienia różnic w liczbie studentów na poszczególnych kierunkach, trzecia korekta polegała na przycięciu wag ekstremalnych – wyznaczonych w oparciu o wartości górnego zawiasu Tukey'a (Q3 + 1,5* IQR) i wyskalowaniu wag tak, aby sumowały się do liczby respondentów w zbiorze.

W celu wykorzystania wszystkich pozyskanych wywiadów, a tym samym zwiększenia różnorodności analizowanych sytuacji respondentów, podjęto decyzję o analizie wszystkich zrealizowanych wywiadów także z kierunków, na których badanie nie zostało formalnie zamknięte z powodu nieuzyskania minimalnej liczby wywiadów[8].

[8] W toku prac analitycznych przygotowane zostały także wagi obejmujące jedynie wywiady na kierunkach zamkniętych oraz wagi nieuwzględniające schematu losowania, a jedynie rozkład znanych cech studentów z badanej populacji. Porównanie właściwości wszystkich typów wag oraz efektów ich zastosowania leżało u podstaw wyboru wagi stosowanej w analizie.

Tabela 9. Najważniejsze informacje na temat badania studentów (BKL3.0)

Obszar	Wskaźnik	BKL 3.0
Podstawowe informacje	termin realizacji	16.02.2026–29.05.2026
Podstawowe informacje	operat losowania	baza kierunków OPI PIB
Podstawowe informacje	schemat losowania	warstwowy systematyczny proporcjonalny
Podstawowe informacje	technika zbierania danych	CAWI po mailingu (n = 3644) – 45,1% CAWI audytoryjna (n = 41) – 0,5% CAWI audytoryjna z QR kodem – (n = 4390) – 54,4%
Podstawowe informacje	liczba zrealizowanych wywiadów	8050 (oraz 25 z cudzoziemcami, którzy nie planowali podjęcia pracy w Polsce)
Podstawowe informacje	średni czas trwania wywiadu	39 min (na podstawie 5% średniej obciętej)
Podstawowe informacje	poziom netto realizacji próby	50,9%
Dobór próby	aktualność operatu	11.2025
Dobór próby	zmienne warstwujące	typ kierunku i typ uczelni
Dobór próby	liczebność wylosowanej próby (w tym zasadniczej)	1000 kierunków
Realizacja	liczebność próby wykorzystanej	983 kierunki
Realizacja	kierunki niespełniające kryteriów	17
Realizacja	odmowy i inne przyczyny braku realizacji	165 odmów i 318 kierunków z mniejszą niż minimalna liczbą wywiadów

Bibliografia

Duckworth, A. L., & Quinn, P. D. (2009). Development and validation of the Short Grit Scale (GRIT–S). Journal of personality assessment, 91(2), 166-174.

de Jong Gierveld, J., & van Tilburg, T. (2006). A 6-item scale for overall, emotional, and social loneliness: Confirmatory tests on survey data. Research on Aging, 28(5), 582–598.

Malanchini, M., Rimfeld, K., Gidziela, A., Cheesman, R., Allegrini, A.G., Shakeshaft, N., & Plomin, R. (2021). Pathfinder: A gamified measure to integrate general cognitive ability into the biological, medical, and behavioural sciences. Molecular Psychiatry, 26(12), 7823–7837.

Maslach, C., Jackson, S. E., & Leiter, M. P. (1997). Maslach burnout inventory. Scarecrow Education.

Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). Organizational commitment questionnaire. Journal of Vocational Behavior, 14(2), 224–247.

Muszyński, M., Banasik-Jemielniak, N., Żółtak, T., Rimfeld, K., Shakeshaft, N. G., Schofield, K. L., Malanchini, M., & Pokropek, A. (2026). Moving intelligence measurement online: adaptation and validation of the Polish version of the Pathfinder general cognitive ability test. Quality & Quantity, 60(1), 329-354.

Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., & Salanova, M. (2006). The measurement of work engagement with a short questionnaire: A cross-national study. Educational and psychological measurement, 66(4), 701-716.

Smith, A. (2001). Perceptions of stress at work. Human Resource Management Journal, 11(4), 74–86.

www.parp.gov.pl